

IR-RABA' SENA

IL-MALTI

IL-HIN: SAGĦTEJN

L-Isem : _____

Il-Klassi : _____

L-ISTRUZZJONIJIET LILL-ISTUDENTI:

1. Wieġeb il-mistoqsijiet kollha kif mitlub/a.
2. Ortografija, punteggjatura, sintassi, ideat u preżentazzjoni tajbin jgħinuk biex tikseb riżultati aħjar.

GĦALL-UŻU TAL-GĦALLIEMA:

L-ISKEMA TAL-MARKI

Il-Mistoqsija	A	B	Ċ	D	E	F	Ġ	Total
Il-Marki	10	20	4	8	8	30	20	100
Il-Marki tal-istudent/a								

KUMMENTI

SILTA GHALL-ISTHARRIĠ

Aqra sewwa din is-silta u wara wieġeb il-mistoqsijiet dwarha:

Twelidt u trabbejt fi hdan familja kbira fir-rahall tal-Għarb. Konna erbatax b'kollox, il-ġenituri, sebat ibniet u ħames subien. Jien kont l-aħħar tifla u ta' qabel l-iżgħar tal-familja, li kien tifel. Ommi mietet qasir il-ġhomor. Lili hallietni ta' disa' snin. Konna miftumin mill-imħabba tal-omm imma ma naqsitniex l-imħabba tal-missier. (par. 1)

Dak iż-żmien ma konniex noholmu bit-televisxin. Ġod-dar konna noqogħdu mill-anqas, darba fill, biex ngħinu f'xi faċenda lil oħtna l-kbira, li kienet imliet il-vojt li halliet ommi. Lanqas għall-ikel ma konna noqogħdu wisq. Forsi konna nnizzlu xi platt minestra bil-hatfa, nidilku mal-hobż ftit kunserva tat-tadam (li missieri kien jistinka jnixxef fuq is-setaħ taħt ix-xemx tisreg tas-sajf), b'qatra jew tnejn żejt, werqa hadra tal-basla, u erhilna mmaxtru f'nofs triq quddiem id-dar u nilagħbu mat-tfal ġirien tagħna. (par. 2)

Konna ninfexxu nilagħbu, niġru 'l hawn u 'l hemm, naqbzu l-habel, niżfnu fuq sieq waħda fiċ-ċrieki mmarkati fl-art biex niġbru ċ-ċappella, nilagħbu ż-żibeg jew il-lewż waqt li s-subien jilagħbu l-fatta bil-boċċi u l-ġakkijiet. Konna nilagħbu wkoll dawra durella, ingiji, ingijo, ingella, ta' mistoħbija jew noli, u logħob iehor li t-tfal tal-lum m'għandhomx ħjiel tiegħu. (par. 3)

(addattament minn kitba ta' Salvina Grech Xerri li dehret f' *Iż-Żifna ta' Żmienhom*)

A. FEHIM IT-TEST

(10 marki)

1. Liema minn dawn hu l-aktar titlu addattat għas-silta? Aghmel sinjal tahtu.

Il-familja tagħna; Tifkiriet ta' meta kont żgħira; Logħob fit-tfulija. (marka)

2. Liema hu r-rahall li fih għexet fi tfulitha l-awtriċi tas-silta?

_____ (marka)

3. Minn min infirdet ta' età żgħira u kemm kellha żmien meta nfirdet?

 _____ (2 marki)

4. Min kien ha l-post tal-omm għall-faċendi fid-dar?

_____ (marka)

5. X'kienu jieklu ?

_____ (2 marki)

6. It-tfal kif kienu jqattgħu l-magħġoranza tal-ħin tagħhom?

_____ (marka)

7. Ikteb żewġ tipi ta' logħob li jissemmew fis-silta.

_____ (2 marki)

B. GHARFIEN IL-LINGWA

(20 marka)

GRAMMATIKA / MORFOLOĠIJA

1. Imla l-vojt bil-**konġunzjoni** t-tajba mil-lista ta' taħt bħal fl-eżempju. (5 marki)

Trid li inti ma taqax lura _____ fl-istess ħin tagħmel użu tajjeb mill-vaganzi tas-sajf li jinsabu _____ l-bieb? Trid li inti _____ tissieheb fl-avventura tal-kompjuter u _____ ma tibqax 'il bogħod mid-dinja tal-informatika? _____ qis li tapplika għal xi wieħed mill-korsijiet organizzati mill-iskola dan is-sajf.

wara għalhekk u **li** mela wkoll

2. Imla l-vojt b'**avverbju** skont l-għerq / il-kelma fil-parentesi bħal fl-eżempju. (3 marki)

i. Dejjem tiegħek, Becky. (d-w-m)

ii. _____ m'hawnx nies. (h-w-n)

iii. Inzilna _____. (il-kontra ta' 'l fuq)

iv. Morna _____. (il-kontra ta' 'l quddiem)

3. Nissel **2 kelmiet** oħra mill-kelma mogħtija bħal fl-eżempju. (2 marki)

negozzabbli: negozju, negozjar

kummerċjabbli: _____, _____

4. Aqleb għall-**Passiv** bħal fl-eżempju. (2 marki)

i. Messi qassam il-ballun. Il-ballun tqassam minn Messi.

ii. Il-preżentatur introduċa lill-kantanta Rihanna.

iii. Marija stiednet lil Ruth għall-festa.

ANALIŻI TESTWALI

5. Immarka t-tajba: *darba fill (par. 2)* tfisser:
(a) kuljum ____; (b) ta' sikwit ____; (c) darba kultant ____ (marka)
6. *logħob ieħor li t-tfal tal-lum m'għandhomx ħjiel tiegħu. (par. 3)* Għal xiex qed tirreferi l-parti b'sinjal taħtha? _____ (marka)

LESSIKU / VOKABULARJU

7. Minflok il-kelma **miftumin** (*par. 1*) nistgħu niktbu _____ (marka)
8. Sib minn paragrafu 3 l-kelma li tfisser **idea**. _____ (marka)

SINTASSI

9. Erga' iktib is-sentenza li ġejja, din id-darba bil-**punteġġjatura** f'postha. (4 marki)
- sur mark mifsud meta taħseb li se tasal wasla sal-uffiċċju qal is-Surmast lill-għalliem

Ċ. L-ASPETT SIMBOLIKU FL-ISFOND LINGWISTIKU POPOLARI (4 marki)

Qabbel it-tifsiriet li hemm f'Kolonna A mal-idjomi jew qwieli f'Kolonna B bħal fl-eżempju:

	A		B
1	Miet		Saqajh mal-art.
2	Aħjar tonfoq il-flus fuq l-ikel milli fil-mediċini.		Is-saħħa m'hemmx prezzha.
3	Bniedem b'xortih tajba.	1	Mar id-dinja l-oħra.
4	Min hu b'saħħtu għandu kollox.		Twieled taħt stilla tajba.
5	Jaf x'inhum jagħmel.		Aħjar bl-aptit inkella bit-tabib.

D. HILJET FIL-MALTI KOMUNIKATTIV (8 marki)

Aghzel **wiehed** minn (a) u (b) u iktib madwar **60** kelma.

(a) Iktib **rapport** għal gazzetta dwar pulizija li ġie mfahħar għal att ta' kuraġġ li wettaq u li permezz tiegħu salva l-hajja ta' turist li sab ruħu f'diffikultà waqt li kien qiegħed jgħum.

JEW

(b) Iddeskrivi post tajjeb għat-turisti f'Malta jew f'Għawdex. Dak li se tikteb se jiġi mda fi *brochure* tat-turisti.

E. TIFTIX / TRAWWIM KULTURALI

(8 marki)

Ikteb madwar **60** kelma fuq **wiehed** mis-sugġetti li għamilt tiftix dwaru fil-proġett **L-Oqsma tal-Gherf tal-Kultura Maltija**.

F. LETTERATURA

(30 marka)

(i) L-ISQAAQ / ANESTESIJA

1. Aghmel sinjal taht it-twegiba t-tajba. (5 marki)
 - i. Ir-rumanz **L-Isqaq** hu wiehed (romantiku, umoristiku, realistiku).
 - ii. Il-karattru principali jismu (Mario, Stejfen, Samwel).

- iii. (Romilda, Lugrez, Rita) kienet il-mara li serqet qalb Stejfen.
- iv. F'dan ir-rumanz naqraw dwar il-ħajja fis-seklu (19, 20, 21).
- v. **L-Isqaq** hu miktub (fit-tieni / fl-ewwel / fit-tielet) persuna.

2. Kompli s-sentenzi bi twegibiet xierqa. (5 marki)

- i. **Anestesija** hu drammi _____.
- ii. Fil-bidu tad-drammi jasal iċ-_____.
- iii. Il-buffu taċ-ċirklu kien jismu _____.
- iv. It-tifel fid-drammi jirrappreżenta lill-_____.
- v. It-tmiem tad-drammi hu wiehed _____.

(ii) QAWSALLA – REFERENZA GHALL-KUNTEST

Aqra sew din il-poeżija ta' Philip Sciberras u wieġeb il-mistoqsijiet dwarha:

Sentiment

Lil binti Lara

Ibki binti,
ħa nerfġhek u nħaddnek
u nġħannqek u nfissdek,
immellsek u nbennek.

Ibki binti, (5)

biex tfisser trid tiekol
u tixrob,
u tilġħab bil-pupa
jew tġħidli qed tibza'
mid-dlam u mill-ġganti.

(10)

Għad tikber u tibki dmugħ iehor
ta' wahx u ta' diqa
fis-skiet ta' dinjietek

bla ħadd min ifarrġek
u jħaddnek u jġħannqek
u jmellsek u jbennek.

(15)

1. Lil min hi indirizzata l-poeżija?

_____ (marka)

2. X'qiegħed jitlobha tagħmel il-poeta lil bintu?

_____ (marka)

3. Ikteb eżempju ta' **anafora** mill-ahħar strofa.

_____ (marka)

4. *Għad tikber u tibki dmugħ ieħor* (v. 11) hi:

(a) personifikazzjoni _____ (b) metafora _____ (ċ) similitudni _____ (marka)

5. X'taħseb li jrid ifisser bil-frazi *tibki dmugħ ieħor* (v. 11)?

_____ (marka)

6. Fisser kif din il-poeżija għandha tagħmel parti mit-tema **Ir-Rispett fil-Familja**.

_____ (3 marki)

(iii) QAWSALLA – KOMPONIMENT LETTERARJU

Aghżel **wieħed** u ikteb madwar **100** kelma.

(12-il marka)

(a) Fit-tema **Il-Protesta** naqraw li l-ambjent naturali ta' madwarna m'ahniex niehdu hsiebu kif jixraq. Ikkummenta billi tirreferi għal mill-inqas żewġ kitbiet (poeżiji u/jew siltiet ta' proża).

JEW

(b) Ikkummenta billi tirreferi għal mill-inqas żewġ kitbiet (poeżiji u/jew siltiet ta' proża) mit-tema **Ir-Rispett fil-Familja** li fihom johroġ ir-rispett bejn il-ġenituri u l-ulied.

(20 marka)

1. Kemm kienet xemx dakinhar!
2. Il-futur tiegħi
3. Ċertu xogħol hu addattat għan-nisa biss. Taqbel?
4. Passiġġata ma' habib/a
5. In-namra tiegħi
6. Hwejjeg li jdejquni